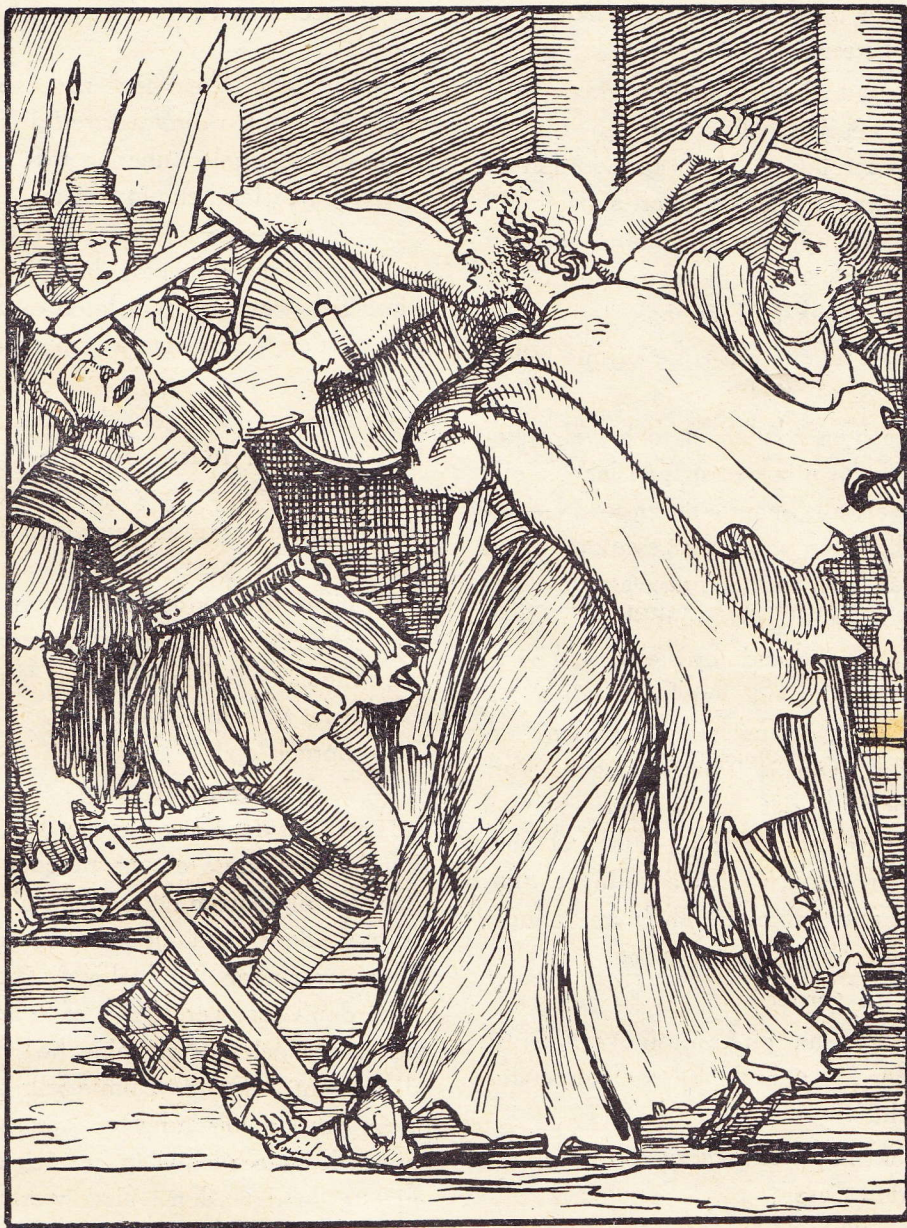

Een vreeselijke houw van Flavius was het antwoord (Blz. 264)

— Vervloekt! mompelde Anicetus. De leeuw heeft een taaier leven dan wij vermoeden! Binnen eenige uren ben ik misschien verloren! Want gij, edele Sophonius, zult mij natuurlijk in den steek laten!

— Tigellinus haalde de schouders op.

— Ieder voor zich! sprak hij met diplomatische koelbloedigheid. Als de zaak bekend wordt, laat ik u aan uw lot over, dat begrijpt gij. Zoo gij er u echter met goed gevolg uit redt, welaaan, dan wordt uwe belooning verdubbeld!

Anicetus dacht eenige oogenblikken na.

— Is de bode al weder vertrokken?

— Neen. Ik heb hem voor alle zekerheid achter slot en grendel gezet!

— Uitstekend! Zoo gij mij helpt, zal ik het trachten klaar te spelen. Wij moeten nu schouder aan schouder strijden... Gij begrijpt toch, dat gij zelf ook niet buiten verdenking zult blijven, daarvoor heeft men ons in den laatsten tijd te veel bij elkander gezien. Ook uw vriendelijk schrijven, dat in mijn bezit is, waarin gij mij voor het feest van gisteren uit-

nooddigt, getuigt maar al te welsprekend van onze nauwe betrekkingen!

— Geloof dat toch niet! antwoordde Tigellinus. Indien het mij belieft, zijt gij binnen twee minuten een lijk. Ik laat u onthoofden en meld aan Agrippina, dat de moordaanslag gewroken is. Meent gij, dat er iemand zou zijn die dan nog vermoedde, dat ik, uw bestraffer, met u gemeene zaak had gemaakt?

Anicetus had moeite om zijne kalmte te bewaren.

— Ja, misschien zouden er toch wel enkelen zijn, sprak hij met een ijzigen lach. Zelfs dan nog! Maar, alle scherts ter zijde! Natuurlijk ben ik besloten mijn aangevangen werk te voleindigen. De verhooging van de afgesproken som komt mij niet onbillijk voor! Ook het gevaar is verdubbeld. Luister dus, hoe ik het zal aanleggen. Laat den bode, dien gij zoo wijselijk in bewaring hebt gehouden, terstond het hoofd voor de voeten leggen. Verspreid het bericht, dat hij de opdracht had den Cesar te vermoorden; gij zult wel zorg dragen, dat er geloofwaardige getuigen zijn, die zijne bekentenis mede hebben aangehoord. Daartoe zijt gij slim genoeg...

— Goed! En verder?

— Het verdere laat gij aan mij over. Eer de dag verstreken is, heb ik de onaangename taak volbracht.

— Gij maakt mij nieuwsgierig, sprak de adjudant van den Cesar.

— Geen twijfel! Zend terstond een bode naar mijne triemis en ontbied vijftig man, behalve de twintig, die het jacht hebben beendiend. Ik wil zeker zijn van mijne zaak. Vijftig van de uitverkorenen, die ik den naam « meeuwen » heb gegeven. Kan een van uwe soldaten dat doen?

Tigellinus gaf een bevestigend antwoord.

Anicetus schreef eenige woorden op een wastafeltje, waarmede een der Pretorianen zoo snel mogelijk naar het strand liep, waar de beide triemes « Samos » en « Herakleia » voor anker lagen.

— Ziezoo, mompelde Anicetus. Ik hoop, dat mijn koen besluit u nog zal verrassen.

Neen, neen! Ik verraad niets van mijne plannen!

— Bij Zeus! Wees toch niet zoo geheimzinnig. Werkelijk mijn voortreffelijke Anicetus: in scheepsaangelegenheden moogt gij een feniks zijn, te land schijnt gij mij zoo onbeholpen toe als eene noordsche vetgans. Meent gij, dat ik mij verbeeld, dat gij uwe soldaten hier, in het atrium, wilt laten exerceeren? Of dat gij den Cesar en mij om hals wilt brengen?

— Luister! Mijn geheele plan kunt gij toch niet doorzien! Inderdaad, ik wil de Keizerin overvallen. Heden nog moet zij neerdalen in den Tartarus of mijn hoofd en wellicht ook het uwe, zijn geen denarie waard. Zóóver hebt gij mijne bedoelingen begrepen. Hoe ik dat echter ten uitvoer zal brengen, kunt gij niet raden. Nu, eigenlijk is het misschien beter, dat ik u inwijd...

— Spreek op!

— Ik heb gemerkt, ging Anicetus voort, hoeveel het den Cesar gekost heeft, het doodvonnis over zijne eigene moeder uit te spreken. Ik zal daarom het gerucht uitstrooien, dat ik zelf, door medelijden aangegrepen, haar voor verdrinken heb behoed, ten einde later u en den Cesar vergiffenis af te smeeken voor de veroordeelde. Agrippina heeft dit medelijden slecht beloond. Onmiddellijk ga ik op weg, om de misdadigster, wegens haar vernieuwden moordaanslag, gevangen te nemen, niet te dooden; den Keizer wordt echter medegedeeld dat zij zich bij hare gevangenneming zelve van kant heeft gemaakt...

Tigellinus deed eene schrede achteruit.

— Anicetus, sprak hij, ik herroep mijne beleedigende vergelijking! Gij zijt geen vetgans! Bij Epona, deze vindingrijkheid is verbazend! Nero zal zijne vroegere opgeruimdheid terug krijgen, want inderdaad: een man, die door gewetensknagingen wordt vervolgd, kunnen wij op den duur niet gebruiken.

— Ook Poppea zal hem in een ander licht verschijnen, indien Agrippina's dood aan zelfmoord te wijten is, ging Anicetus voort. Of gelooft gij ook niet, dat Poppea de gedachte koestert...?

Hij sprak niet verder.

— Welke gedachte? Spreek uit, wat gij op het hart hebt, drong de Agrigentijn aan.

— Heerlijke Tigellinus, ik aarzel! Men kan nooit weten, of men zich in Bajea de tong niet brandt.

— Bah! Tegenover mij kunt gij openhartig zijn! Gij veronderstelt, dat Poppea den wensch koestert Keizerin te worden over het wereldrijk?

— Dit vermoeden ligt voor de hand. Gij zult mij dus moeten toegeven, dat, indien Agrippina's dood voor een derde gedeelte op hare rekening kwam, de Cesar in eene zijner vreemde vlagen, hierover zóó vertoornd zou kunnen zijn...

— Prachtig! riep de adjudant. Ik begrijp niet, dat het denkbeeld van zelfmoord ons niet vroeger is ingevallen. Luister! Wat is dat?

— Dat zijn mijne soldaten! antwoordde Anicetus. Ja, ja, mijne meeuwen zijn stipt, wanneer Anicetus beveelt. Vaarwel, Tigellinus en verzuim niet den gevangene terstond te laten dooden!

— Heb daarover geene zorg! Vóór gij den straatweg hebt bereikt, is hij een lijk. Geluk op uwe onderneming! Bedenk dat, zoo gij ditmaal niet slaagt, er niets overblijft dan u zelve het zwaard door de borst te steken!

De zeesoldaten wachtten aan het vestibulum. De meesten van hen hadden zwaarden, eenigen waren met spiezen en stokken gewapend.

Anicetus gebruikte niet veel tijd om hen te monstereen, maar begaf zich terstond naar den straatweg, die naar Bauli voerde.

— Soldaten, sprak hij, toen zij de stad achter zich hadden, Rome kent op u! Uwe soldij zal gedurende zeven jaren verdrievoudigd worden, zoo gij ten tweeter brengt wat ik u zal opdragen. Wilt gij dat?

— De « meeuwen » verklaarden zich tot alles bereid.

Anicetus deelde hun nu in korte woorden mede, wat er van hen verlangd werd en hoe gebiedend noodzakelijk het was, met het oog op de zenuwachtige stemming van den Imperator, de waarheid geheim te houden.

— Leve de Imperator! Leve onze dappere Anicetus! riepen de zeesoldaten.

Toen de opperbevelhebber van de vloot omkeek, zag hij, op eenige honderden schreden achter zijne manschappen, eene sierlijke meisjesgestalte in een fladderende tunica. Het was Hafdra, de zwart gelokte Phenicische.

Anicetus meende, dat zij nog eene opdracht had van Poppea of van Tigellinus en liet zijne soldaten halt houden.

— Wat wilt gij? vroeg hij, toen het meisje buiten adem kwam aangelopen.

— Niets van belang! Ik wil meegaan naar Bauli. Ik weet alles. Ik wil er bij zijn, wanneer zij gedood wordt.

— Heeft Poppea u dat toegestaan?

— Neen. Ik hoorde echter, dat Tigellinus mijne meesteres meedeelde, wat gij in uw schild voert. Gij gaat de laaghartige Agrippina overhoop steken.

— Zwijg toch! viel Anicetus haar in de rede. Of wilt gij u zelve en ons aan het kruis praten?

— Integendeel. Ik zal zwijgen als het graf. Maar ik wil mee, tot elken prijs.

— Dwaasheid! Wat heeft een zwak meisje bij zulk mannenwerk te doen? Keer maar gerust om! Verstaat gij! Ik wil u niet mee hebben! De menschen daarginds worden al nieuwsgierig. Gij zijt in heel Bajea bekend als de bonte hond. Ga heen! ik beveel het u!

— Heer, ik ga met u! En zoo gij het mij wilt beletten, zal ik beginnen te schreeuwen, dat de strandbewoners hunne huizen uitloopen. Ik zal vertellen, wat gij van plan zijt! Ik zal verraden, dat alles gelogen is, dat Poppea!...

— Geen woord meer! dreigde Anicetus. Hij verbeet zich van woede. Als gij niet anders wilt, draaf dan mede door de gloeiende hitte! Toch zou ik wel eens willen weten waarom gij zoo dwaas zijt. Indien gij naar bloed verlangt, ga dan naar de arena!

— Ik verlang niet naar bloed, maar ik verlang naar haar bloed!

— Waarom toch?

— Dat is mijne zaak!

Het doodsbleeke meisje scheen zóó zenuwachtig, dat Anicetus het beter vond haar niet

verder te ondervragen. En nu ging het voorwaarts, in versnelden pas naar Bauli...

Ongeveer te vier uur in den namiddag kwam men daar aan. Anicetus liet het landhuis omsingelen en bestormde met de sterksten zijner manschappen het ostium. De weinige Pretorianen, die aldaar de wacht hielden, waren spoedig onschadelijk gemaakt.

Onmiddellijk daarop vernam men het ruischen van den zoom eener palla over de marmeren steenen. In trotsche houding verscheen Agrippina in het atrium. Zij begreep terstond, dat haar laatste uur had geslagen en keek met majesteit rond.

— Wat verlangt gij? vroeg zij met vaste stem.

— U, ellendig wijf! riep een brutale Kelt, sprong te gelijktijd op haar toe en gaf haar een hevigen slag met zijn stok op het voorhoofd.

De Keizerin wankelde. Een pijnlijke kreet kwam over hare lippen. Daarna sprak zij met onbeschrijfelijke bitterheid:

— Verschoont dit hoofd! Het heeft steeds over de grootheid van Rome gepeinsd. Stoot toe, in mijn hart, want daaronder heb ik den moedermoorder gedragen!

Niettegenstaande zijne lage natuur, was Anicetus diep getroffen en hield hij de soldaten terug, die allen te gelijk op haar wilden instormen.

Op fluisterenden toon wendde hij zich tot een blonden reus, die naast hem stond:

— Gelo, geef haar de rest! Maar stoot niet mis!

De soldaat trok zijn zwaard.

Intusschen was de bleeke, sidderende Hafdra ongemerkt in de zuilengang geslopen, om Agrippina van achteren aan te vallen. Aan eene razende wolvin gelijk, sprong zij tegen de ongelukkige op en sloeg de spitse tanden woedend in Agrippina's sneeuwitten hals.

— Dit is voor uw verraad! had de woedende Pheniscische gesisst, toen zij haar slachtoffer besprong. Ik ben Hafdra, de verloofde van Pharax!

Gedurende ééne seconde had Agrippina bij

dezen aanval gewankeld. Daarna greep zij met de rechterhand, de vingers van de razende en drukte die zoo, dat zij braken.

In het volgende oogenblik stortte zich de reusachtige Kelt op de Keizerin en bracht haar den doodelijken stoot toe. Met zóóveel kracht drong het scherpe staal in hare borst, dat het aan den rug uitkwam en aan het kleine menschelijke monster, dat zich, niettegenstaande de pijn, die zij leed, met de tanden in Agrippina's hals vasthield, eene diepe wonde in de zijde toebracht. Agrippina stortte neder, zonder een kreet te uiten.

Van afschuw vervuld, pakte de reus de van moordlust blakende Hafdra bij den schouder en slingerde haar eenige schreden van haar slachtoffer af.

— Hoort gij mij nog, Agrippina? krieschte de Pheniscische, weder te voorschijn komend. Dat was uw straf.

Hafdra verloor haar bewustzijn. Haar arm was gebroken, hare hand verpletterd, en uit de gapende wonde in de zijde gutste het bloed in stroomen neer.

— Brengt haar weg! beval Anicetus.

Twee zijner manschappen hieven haar voorzichtig op.

— Vervloekt! mompelde hij tusschen de tanden. Poppea was verzet op dit schepsel...

De twee soldaten hadden haar in de aangrenzende bibliotheek op eene bank neergelegd. Onmiddellijk daarna keerden zij naar het atrium terug.

— Zij is dood, heer! zeiden zij op onverschilligen toon.

— En deze? vroeg Anicetus, op de Keizerin wijzende.

Gelo boog zich over zijn slachtoffer.

— Afgeloopt! zei hij, opstaande. Eene prachtige vrouw en eene ware vorstin! Ware zij blond, dan zou zij op de Koningin der Chatten, Gudbara, gelijken!

Anicetus liet de heft zijner manschappen achter en beval hun, de beide lijken nog heden in alle stilte te verbranden.

De weinige slaven in het kleine landhuis waren bij het binnendringen der zeesoldaten

gevlucht, zoodat de mare, dat de Keizerin de hand aan zich zelve had geslagen, nauwelijks kon worden tegengesproken. Hafdra — zoo luidde het verhaal — was, ten gevolge van hare smadelijke taal, door de Keizerin doorstoken. Tevreden over het welgelukken van

zijn misdaad, keerde Anicetus naar Bajea terug. Reeds den volgenden morgen was de leugen door Campanië verspreid en tot aan de woelige straten van Cajeta en de schoone rozenhagen van Paestum doorgedrongen. Of zij geloofd werd?

HOOFDSTUK XXII

DE KERK VAN ATHENE

Wij voeren den lezer naar Athene terug, om de verdere lotgevallen van Cecilia te vernemen.

Zoodra Valeria het kleedvertrek verlaten had, zond zij om Cecilia en beval haar het kamertje te ontruimen, hetwelk de arme slaavin tot dusverre naast het verblijf harer meesteres bewoond had. Natuurlijk was Fulvia aangewezen, om de zuster van Lucius in hare betrekking van kamervrouw op te volgen. Deze vernedering, want het was er eene, be droefde Cecilia zeer en toen zij het gewone verblijf der slaven betrad, weende zij bitter.

— Zoo gaarne had ik mijne meesteres over die vreemde zaken gesproken, welke ik op de markt gehoord heb, sprak zij tot zich zelve. Zij is wijzer dan ik en hare uitspraak ware voor mij beslissend geweest. Thans echter heb ik niemand meer, met wien ik er over kan spreken.

Cecilia was niet gewoon vertrouwelijk met hare lotgenooten in de slavernij om te gaan; hare redenen, hare daden vormden eene te schrille tegenstelling met hare beschaafde manieren.

De gunst, waarin Cecilia bij de jonkvrouw gestaan had, wekte den nijd harer gezellin op en zij verheugde zich over de ongenade, waarin de zuster van Lucius gevallen was. Fulvia deed haar uiterste best om eene toenadering te verhinderen en meende dit verachtelijk doel te bereiken, door schier elken dag Valeria tegen hare voormalige kamervrouw op te ruien of beiden op behoorlijken afstand van elkaar te houden.

In den aanvang gevoelde Cecilia zich diep

ongelukkig. Hare menigvuldige bezoeken aan de markt evenwel, schonken haar meer dan iets anders de kracht, om den staat van zaken geduldig te verdragen. Zelden wist zij niet zich een oogenblik af te zonderen, teneinde naar den grijsaard te luisteren, die ook van zijn kant de aandacht had opgemerkt, waarmede het meisje de verkondiging der blijde Boodschap ontving.

Op zekeren dag zeide de prediker het volgende tot de jeugdige slaavin:

— Mijne dochter, zoudt gij niet gaarne tegenwoordig zijn bij onze avondonderrichting? Eenige getrouwe leerlingen van Jesus-Christus komen dan bijeen, ten einde door het storten van vurige gebeden hun geloof en hunne hoop te herlevendigen. Wij ontvangen met innige vreugde allen, welke die wonderbare waarheid wenschen te kennen... Behoort gij tot die bevoorrechten? Ik geloof zulks zoo gaarne!

— Ja, antwoordde Cecilia met nedergeslagen oogen. Ik verlang vurig datgene te kennen, wat het Evangelie mij leeren kan, doch vrees tevens, dat die wetenschap voor vrouwen verderfelijik is... tenminste voor vrouwen van geringen stand, voegde zij er aarzelend bij.

— Vrees niets. Het Evangelie is aan het menschdom zonder onderscheid van kunne verkondigd. Allen kunnen die gezegende waarheden kennen, doch niet allen vermogen de heilige zaken op hunne beurt te onderwijzen. Onze groote apostel Paulus, verontwaardigd over de handelwijze van eenige vrouwen, die de scholen der wijsgeeren bezoeken, met den eersten den besten redetwis-

ten, en het zich tot eene schande rekenen hare huishoudelijke opzichten te vervullen, gaf haar ter voorkoming van ergerlijke ongeregdheden het volgende gebod: « Het voegt der vrouwen niet, in de kerken te spreken ». Dit neemt evenwel niet weg, dat hij haar opwekte zich te doen onderwijzen.

Cecilia maakte een toestemmend gebaar.

— Ik zal mijn best doen, bij die vergadering tegenwoordig zijn, antwoordde zij, als gij mij tenminste de plaats wilt aanwijzen. Ik ken de stad Athene zeer goed en zal gemakkelijk het huis vinden.

— Neen; ik kan daartoe niet besluiten, want ofschoon ik in het openbaar predik, haten de Joden, welke tusschen ons verspreid wonen, de leerlingen van het H. Evangelie zoozeer, dat zij hun zelfs naar het leven staan. Een en ander beweegt ons, de plaatsen, waar wij gewoon zijn te vergaderen, geheim te houden. Indien gij u echter bij ons wilt voegen, zal mijne zuster u er heen geleiden. Wat mij betreft, ik meen raadzaam te handelen, langs een omweg het gebouw te bereiken, want zelfs als ik het woord des Heeren verkondig, loop ik gevaar, gelijk onze eerste martelaar Stephanus gesteenigd te worden.

— Het is dus wel gevaarvol, tot den nieuwen godsdienst over te gaan?

— O! noem het niet nieuw. De God, welken wij dienen, leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, maar de afgoden onzer stad zijn niet meer dan onbezielde beelden, die verdwijnen zullen voor het H. Evangelie en voor de macht van Jesus-Christus.

Toen Cecilia naar hare meesters terugkeerde, wierp zij een oogslag op de prachtige standbeelden en luisterrijke tempels, welke Athene versierden; de beschouwing van deze kunstwerken deed haar pijnlijk aan en de arme slavin schudde weemoedig het hoofd.

— Ik durf niet hopen, sprak zij tot zich zelve, dat de nieuwe godsdienst elders volgelingen vinden zal, dan onder mijne lotgenooten in de slavernij. Daar de verkondiging van het Evangelie eene blijde boodschap voor de behoeftigen en ongelukkigen zijn moet, zullen de rijken er nimmer gehoor aan schenken. O,

hoe gaarne zoude ik weten, welk gevoelen mijn broeder Lucius omtrent dit punt is toegedaan.

En Cecilia zuchtte diep, bij de gedachte, dat zij wellicht nimmer dien dierbaren broeder zoude wederzien.

De oude slavin, de eenige, welke Cecilia na haar ongenade meer nog dan vroeger vriendschappelijk behandelde, had het meisje vaak aangeraden, hare oude vrienden te gaan zoeken.

Het beklagenswaardige kind evenwel verreed zooveel mogelijk de drukst bezochte wijken der stad, uit vrees, een harer vroegere bekenden te ontmoeten. Op zekeren dag, toen zij een paar oude vriendinnen zag, merkte zij op, dat deze het hoofd afwendden, of het eene of andere magazijn binnen traden ten einde niet genoodzaakt te zijn met haar in woordenwisseling te komen.

— Neen, zeide zij tot de oude, ik ga niet daarheen, waar ik vooruit weet slecht ontvangen te worden; niemand bekreunt zich meer om Cecilia, de slavin.

Meermalen vroeg zij zich zelve af: « Waarom toch zouden allen mij verlaten? Boezemen de slavenketenen, welke ik tors, hun afschrik in, of is het om der wille van mijne moeder, gelijk Lucius mij te verstaan gaf? »

Wat er ook van zij, niemand durfde zich de vriend der wees noemen. Toen zij dan ook verzekerde, dat zij des avonds een uur afwezig moest zijn, baarde dit bij hare gezellinnen de grootste verwondering. De oude slavin echter, die wegens haar langdurigen en trouwen dienst een onbeperkt vertrouwen genoot, vernietigde alle bezwaren.

— Cecilia, sprak zij, kent de stad beter dan een onzer; zij heeft er een aantal vrienden en gaat niet zonder redenen uit. Onze edele meesteres Valeria zal naar mijne overtuiging er zich niet tegen verzetten, dat het meisje eenige verbetering in haar toestand pooft te brengen. Ten overvloede zal ik het der jonkvrouw onverwijd vragen.

De arglistige Fulvia evenwel had het voornemen opgevat, Cecilia te beletten ook slechts

de geringste gunst aan hare meesteres te verzoeken.

— Is het wel der moeite waard, zeide het booze meisje, dat men Valeria lastig valt voor die kleine, niets beduidende slavin? Als gij meent, dat zij zich gerust alleen in de stad kan wagen, moet zij dit vrij doen, veronderstel ik. Wat mij aangaat, ik zoude er mij wel voor wachten.

Dit zeggende verliet Fulvia de vestibule.

Overigens wenschte niemand het doel van Cecilia te kennen; waartoe ook ware het goed, zich om de kleine te bekreunen?

Op het gegeven uur verliet de zuster van Lucius het huis harer meesters en vond zonder moeite de woning welke men haar had aangeduid. Eene reeds hoogbejaarde vrouw wachtte haar.

Zij was in een langen mantel gehuld, terwijl haar gelaat door een zwarten sluier onzichtbaar gemaakt werd. Cecilia had het niet noodig geoordeeld, dezelfde voorzorg te gebruiken, maar alvorens te vertrekken, werd zij door de oude eveneens met een dichten sluier omhangen.

Vervolgens gingen beiden op weg en richtten hare schreden naar het strand.

Nadat zij onder verschillende poorten waren door gegaan, volgden zij eene straat, welke vijf mijlen lang en van beide zijden door hechte muren omringd was. Daar ontdeed zich de vrouw, teneinde vrijer te kunnen ademen, van haar mantel.

— Het is niet waarschijnlijk, dat wij Joden zullen ontmoeten, sprak zij fluisterend.

Weldra stond zij stil bij een huis, dat op het punt scheen tot een puinhoop te vervallen, klopte drie maal op de deur en zette zich toen neder, in afwachting, dat men kwam openen.

Cecilia wierp een onderzoekenden blik op het verlaten huis, zoowel als op den langen muur, opgericht in de dagen, toen Athene den hoogsten trap van bloei bereikt had, doch thans onmachtig om de zegevierende Romeinen tegen te houden.

— Het is eenzaam hier, zeide het arme meisje, ik ben bang...

Hare gezellen echter stelde haar door een

teeken gerust. Spoedig daarop deed zich het geluid van voetstappen hooren en eenige oogenblikken daarna verschenen nog twee, eveneens gesluierde personen.

— Hebt gij geklopt, Medea? vroeg de oudste der twee, terwijl zij min of meer achterdochtig naar Cecilia zag.

— Ja, edele Damaris. Ik hoop, dat men ons spoedig zal openen, als men weet, dat wij vrienden zijn.

— Uw broeder predikt, naar ik zie, nog immer met groote stoutmoedigheid op de markt. Hij is inderdaad een moedig strijder van Jesus-Christus.

— Wij vormen te Athene slechts eene zeer kleine kudde, hernam Medea; ook voegt het aan ieder in het algemeen en aan hen, die den grooten apostel Paulus aanhoorden in het bijzonder, het geloof te verkondigen, als men daartoe eenige geschiktheid bezit. Gij met Dionysius den Areopagites (*) en mijn broeder zijt de eenige nog overlevende discipelen van den heiligen leeraar.

— O! neen; gij weet dus niet hoeveel Christenen in het verborgen te Athene leven? vroeg Damaris op een toon, waarin eene reine vreugd doorstraalde.

— Zij zijn niet waardig, leerlingen van Jesus-Christus genoemd te worden, als zij weigeren openlijk voor hun geloof uit te komen, en aarzelen den besten aller Vaders doorslaande bewijzen hunner liefde te geven. Neen, edele Damaris, poog niet, hunne lafheid te verschoonen.

Nauwelijks had zij voleindigd, of de zware poort opende zich en verschaftte aan de wachtenden toegang. Men volgde den gids door verschillende geheel verscholen vertrekken en bereikte weldra een onderaardsch gewelf. Weder ontsloot zich eene deur en thans werden de nieuw aangekomenen ontvangen met den groet: « De vrede zij met u! »

Bij deze verwelkoming maakten de vrouwen eene stille buiging, doch een man, die haar op den voet gevolgd was, antwoordde met den wensch: « Vrede zij allen geloovigen! »

Bij het zwakke licht eener aan den muur

bevestigde lamp, telde Cecilia ongeveer een twaalfstal personen, welke ingetogen nederzaten, zekerlijk in afwachting van een ander schaap der kudde.

Eindelijk knarste de deur ten tweedenmale in haar roestige hengsels, en nu verscheen een man met eerbiedwaardig uitzicht, die op den drempel bleef staan, de handen ten Hemel hief en op plechtigen, indrukwekkenden toon de volgende woorden uitte: « Vrede zij der Kerk van onzen Heer Jesus-Christus! »

Een vurig « Amen! » ruischte van de lippen der aanwezigen. De laatste gekomene plaatste zich in het midden der kamer, sprak eenige woorden tot den broeder van Medea en haalde vervolgens een rol papyrus te voorschijn.

— Ziet hier, zeide hij, het manuscript ontvouwende, een afschrift van den brief, door onzen heiligen apostel Paulus tot de Kerk van Ephese gericht. De dienaar des Heeren bevindt zich nog immer te Rome in de gevangenis en wacht daar den marteldood af, welken hij in tegenwoordigheid van keizer Nero zal ondergaan. Desniettemin is het hem veroorloofd, bezoeken te ontvangen; en niemand verhindert hem het Evangelie te verkondigen, waarvoor hij in boeien geklonken is. Tevens wenscht hij, dat de bestierders der Kerken dezen brief met luider stemme in de vergaderingen zullen voorlezen en dat zij hun broeders afschriften doen geworden. Alzoo heb ik in mijne hoedanigheid van priester der Atheensche kerk dit afschrift ontvangen.

Na deze inleiding las hij den Epistel van Paulus, niet uitsluitend gericht tot de Kerk van Ephese, doch « tot allen, die in Jesus-Christus gelooven ».

De kleine kudde van Athene kon dus begrijpen, dat het schrijven ook hen betrof. De priester las dan het eerste deel des epistels op langzamen toon en met den zuiversten Griekschen tongval. Cecilia luisterde met ware geestdrift naar die woorden van zaligheid, welke als zoovele verkwikkende dauwdruppelen nedervielen op haar naar troost smachtend harte. Alles, wat zij hoorde, was voor haar zoo nieuw, zoo buitengewoon en vooral

zoo verschillend van hetgeen zij gewoon was betreffende hare goden te vernemen.

— In zijne oneindige goedheid heeft Hij ons voorbestemd, om door Jesus-Christus tot zijne kinderen te worden aangenomen; ten prijze van zijn Bloed verwierf Hij onze zaligheid en Hij schonk ons de vergeving onzer zonden, volgens de rijkdommen zijner genade.

Deze en andere waren de verheven woorden, welke de priester uitlegde in eene eenvoudige, onopgesmukte, voor alle aanwezigen verstaanbare rede.

— Vóór ongeveer zes jaar, sprak de dienaar des Heeren, werd de blijde Boodschap aan onze stad verkondigd door den edelen afgezant van dien onbekenden God, den grooten Paulus.

Het eerst predikte hij in de synagoge der Joden, vervolgens op de markt; daar werd hij, gelijk gij weet, evenals onze wijsgeer Socrates beschuldigd, dat hij den volke vreemde godheden poogde op te dringen. Bijna werd de verkondiger van Gods Woord door den Areopagus, voor welken hij met een boven allen lof verheven moed het H. Evangelie predikte, tot het ledigen van den noodlottigen giftbeker veroordeeld.

O! mijne broeders, nimmer zal ik dien dag vergeten, waarop ik met andere burgers van Athene werd uitgenoodigd zitting te nemen, om te luisteren naar hetgeen die redenaar, zooals men hem noemde, betreffende de nieuwe godheid te zeggen had. Ik was woedend, dat niemand opstond, teneinde de verdediging onzer goden op zich te nemen.

Doch zoodra Paulus begon te spreken over den dood van onzen Heer Jesus-Christus, over zijne opstanding en over de teekenen, welke aan den hemel verschenen, was ik overtuigd, dat hij de gezant was van een God, wiens macht die van Jupiter geheel in de schaduw stelde. Ik zelf was eenmaal getuige van de teekenen, waarover de Apostel sprak. De bovennatuurlijke duisternis, waarin het aardrijk op het midden van den dag gehuld was, breidde zich uit tot aan Heleopolis in Egypte. Dit wonder aanschouwende, riep ik ontsteld uit:

Of de God der natuur is lijdend, of het einde der wereld is daar!

Ik was nog een jongeling, toen die gebeurtenis voorviel; nooit had ik haar vergeten, en vooral dien dag doemde zij weder op voor mijn geest. Van een laatdunkend wijsgeer en lid van den Areopagus, geroepen om een oordeel te vellen over den man Gods, werd ik een nederig discipel van den Christus. Van dien dag af heb ik, zooveel het in mijn vermogen was, getracht in de voetsporen van Paulus, mijn doorluchtigen meester, te treden.

Cecilia was geheel in bewondering; zij kon hare oogen niet afwenden van het kalme, majestueuse gelaat van hem, die voor nauwelijks zes jaar nog in het midden van den Areopagus zetelde. Inderdaad, deze godsdienst moest wel zeer verwonderlijk schijnen. Men kan licht begrijpen, dat eene uitnoodiging, onder zoo aanlokkelijken vorm voorgedragen, die aan de slaven de geestesvrijheid moest schenken, geestdriftig door hen ontvangen moest worden. Nauwelijks echter is het te verklaren, hoe een trotsche wijsgeer, die zulk een schitterend standpunt in de samenleving bekleedde, eene leering kon omhelzen, bij uitnemendheid geschikt om zijne ijdelheid te vernederen. En toch is die man een geloovige, een leerling van Jesus geworden.

Cecilia wist zeer goed, dat de naam « Zaligmaker » den hoogmoed der Grieken krenkte, en toch beroemde de voormalige filosoof zich op den titel van Christen en sprak hij de aanwezige slaven aan als *zijne broeders*.

Zij wist niets van de leden der heilige vergadering; toch meende zij op te merken, dat eenigen gewoon waren slavenketenen te torsen. Zoodra Herodeon ophield te spreken, fluisterde zij Medea in het oor:

— Het is tijd, dat ik heenga; men zoude mij niet terug laten komen.

— Dit is uw voornemen?

— Ja, als men mij ten minste ontvangen wil.

— U ontvangen! Maar wij wenschen, dat allen tot de kennis der waarheid mogen komen en dat zij, hunne afgoden verlatende, getrouwe kinderen van den Heer onzen God worden.

— Hunne afgoden verlaten! Wat wilt gij daarmede zeggen?

— Dat niemand den Heer Jesus-Christus kan dienen, noch den prijs van zijn kostbaar Bloed verwerven, als hij weigert den dienst der ijdele afgoden te verwerpen.

— Kan ik dan God niet aanbidden en hem dienen, zonder op te houden bloemkransen voor Pallas Athène te vlechten en drankoffers te brengen op de altaren van Vestra en die der huisgoden?

— Neen, zeker niet. Gij moet kiezen tusschen Jesus en Pallas; het is onmogelijk, beiden tegelijkertijd te dienen.

Zoo sprekende hadden de vrouwen de stadspoort bereikt en namen afscheid van elkaar.

— Ik ben nog besluiteloos, hernam Cecilia; wilt gij voor mij bidden?

— Ja, dierbaar kind, ik zal den Almachtige smeeken, in zijne vaderlijke barmhartigheid u ter hulp te komen.

De zuster van Lucius keerde alleen naar huis terug. Ten einde alle gevaar te vermijden, was het beter, dat men haar niet in het gezelschap van Medea zag, want het was te Athene reeds van algemeene bekendheid, dat deze, benevens haar broeder, Damaris en Dionysius tot die vervloekte sekte der Nazareërs behoorden.

HOOFDSTUK XXIII

DE DIENST DER GODEN

Cecilia had spoedig het huis harer meesters bereikt en trad binnen, zonder ook slechts even een blik te werpen op de guirlanden, welke boven de deur waren opgehangen; ook had zij ditmaal nagelaten, de hulp der huisgoden af te smeeken, op het oogenblik dat zij den drempel overschreed.

In de vestibule ging zij voorbij de standbeelden van Flora en Vesta, doch dacht er niet aan, dien eertijds zoo geliefkoosde godheden den gewonen groet te brengen.

De jeugdige slavin was vermoeid en spoedde zich naar haar vertrekje, om daar na te denken over hetgeen zij gehoord had en in het bijzonder over de woorden, haar door Medea toegesproken, toen zij aan de stadspoort van elkaar scheidden.

Zonder zich zelf rekenschap te geven van hare daad, knielde zij neder en aanbad den onbekenden God, die te Athene noch tempel, noch standbeeld had. Geen der godheden, welke men in hare vaderstad vereerde, bezat immers de macht, Lucius ter hulp te snellen, of haar zelf eenigermate bij te staan terwijl de God der slaven ongetwijfeld in zijne zoo hoog geroemde goedertierendheid niet zoude nalaten, den beiden weezen zijne alvermogenende tusschenkomst te doen gevoelen.

Aldus sprak het arme kind tot zich zelve.

Zij bad God voor haar welbeminden broeder, want nog miste zij den moed, het voor zich zelve te doen.

Overigens wist zij niet hoe te handelen met de raadgeving van Medea, die haar bevolen had den dienst van Pallas geheel te verwerpen.

Toch begreep Cecilia, dat Lucius van wege Athene niet veel heil te verwachten had. Zoude zij de goden niet tegen haar broeder verbitteren, als zij ophield hen naar gewoonte te aanbidden en hun dagelijks hare offers op te dragen?

Zij was hierover beducht, want zoo voor anderen die marmeren, ivoeren en gouden standbeelden slechts ijdele afgoden waren, voor Cecilia stelden zij nog altijd waarachtige godheden voor, vreeselijk in hun toorn, onverzoenlijk in hun haat, gelijk Jupiter, die misschien tegen haar broeder zijn bliksems zoude slingeren, als zij weigerde, hem te vereeren.

Terwijl haar geest dobberde tusschen den dienst van den Schepper des heelals en dien van de oude goden, vervlogen voor haar de uren in slapeloosheid.

De oude slavin, die het kleine vertrekje met Cecilia deelde, was getuige van hare diepe ontroering en wist niet, wat haar kwelde.

Daarom maakte zij het voornemen, den volgende dag Valeria over hare eertijds zoo bevoorrechte slavin te spreken, overtuigd als zij was, dat de arglistige Fulvia haar weder eenig verdriet had veroorzaakt.

Dit besluit evenwel was den volgende morgen weder vergeten. Het scheen, dat Pan zelve in dit anders zoo vreedzame huis was nedergehaald, en dat hij er zulk een wanorde had gebracht, dat niemand meer wist, waarheen het hoofd te wenden.

Cecilia begreep evenmin als de andere slaven iets van dat gevoel. Eindelijk toch vernam men, dat er een boodschapper van Rome aangekomen was, die slechte tijdingen bracht aangaande de gezondheid van Albina, de vestaalsche maagd.

Sempronius wilde nog dienzelfden dag vertrekken, en zijne slaven brachten alles tot de volvoering van dit voornemen in gereedheid.

Zijne vrouw en zijne dochter waren ten prooi aan de hevigste smart en beschuldigden het noodlot van wreedheid. Sempronius zelf gaf zich moeite om ten minste uiterlijk kalm te schijnen, gelijk het aan een wijsgeer en vooral aan een stoïcijn voegt, doch innerlijk

leed hij niet minder dan de zijnen. Toch weigerde hij, zijne vrouw mede naar Rome te nemen.

— Neen, neen, dierbare Augusta, sprak hij, het jaargetijde is niet geschikt om eene dergelijke reis te ondernemen; uwe gezondheid is wankelend en de vochtigheid van het klimaat zou u schaden, zoo gij al niet door de ziekte onzer arme Albina werd aangetast.

— Voer haar dan toch tot mij, opdat ik haar verzorge! hernam de moeder onder het storten van bittere tranen.

— Hoe! Augusta, gij vergeet, dat Albina eene vestaalsche is.

— Ja, doch alvorens het te worden was zij mijn kind! riep de matrone op hartverscheurenden toon. O, Sempronius, voer haar in mijne armen! Ziek kan zij zich niet kwijten van hare plichten en de Senaat zal mijne smeekeingen niet afwijzen. Geef haar voor eenige dagen terug aan hare moeder.

— Mijne dierbare, gij spreekt over den Senaat, doch vergeet de goden!

Augusta verborg gedurende eenige oogenblikken haar gelaat in hare handen; vervolgens opende zij de oogen weder en wierp een blik op haar echtgenoot, die roerloos en bleek als een lijk de teer beminde vrouw aanstaarde.

Sempronius begreep, dat het nutteloos was verder met de moeder van Albina te redetwisten.

— Zoodra ik te Rome zal zijn aangekomen, zend ik u een ijlbode...

— Zijn de slaven gereed?

Opnieuw verdoofde de smart ieder ander gevoel bij de treurende vrouw.

O, Albina, Albina, mijn kind! Zal ik u nog wel ooit wederzien? kreet zij en wrong de handen van wanhoop.

De vrijgelatene, die op dit oogenblik binnentrad en boodschapte, dat alles voor het ophanden zijnde vertrek gereed was, gevoelde medelijden met zijne voormalige meesteres.

— Wellicht, sprak hij, ware het goed, het orakel van Delphi te raadplegen. Dit zoude uw moed verlevendigen.

Augusta greep dezen raad met beide handen aan.

— Inderdaad, antwoordde zij. Valeria en eenige slavinnen konden mij vergezellen.

Dit plotselinge besluit verontrustte Sempronius.

— Dierbare Augusta, gij houdt geen rekening met de gevaren aan zulk een tocht verbonden, merkte hij op.

De vrijgelatene kwam opnieuw tusschen beide.

— De bode van Rome zegt, dat hij gereisd heeft in het gezelschap van afgezanten des keizers. Nadat dezen aan den Prefekt van Athene eenige brieven overhandigd zullen hebben, vertrekken zij naar Corinthe en van daar naar Delphi, waar zij het orakel moeten raadplegen in betrekking tot de jongste onlusten in Groot-Bretagne. Onze edele meesteres kon zich bij de karavaan aansluiten en aldus zonder eenig gevaar de reis ondernemen.

— Dat ware mogelijk, hernam de wijsgeer nadenkend. Over welke zaak wilt gij echter het orakel raadplegen? Zijt gij er wel zeker van, dat de afgezanten naar Corinthe en van daar naar Delphi gaan?

— Volkomen zeker. De keizer wenscht te weten, of de barbaarsche eilandbewoners eenmaal voor goed onderworpen zullen worden. Hunne koningin Boadicea is wel is waar overwonnen, maar Colehester, Albans en Londen zijn door hen in brand gestoken, terwijl zeventigduizend der onzen in die kolonie het leven lieten.

— En Nero, onze keizer, vermaakt intusschen het volk als ware hij een echte comediant. Hij wil thans die reusachtige onderneming laten varen, ter wille waarvan onze groote weg door Gallië werd aangelegd, zeide Sempronius op een toon, waarin een diepe verachting doorstraalde... Doch ik vergeet, dat de tijd kostbaar is; reeds te lang heb ik hier met u, Anicetus, gesproken. Maak alles gereed, wat voor die reis naar Delphi noodig is; neem gij zelven het toezicht op de slaven op u en waak over mijne dierbare Augusta.

Vervolgens gingen de filosoof en zijne echtgenoot in een aangrenzend vertrek, om

afscheid te nemen. Er waren inderdaad zoo vele gevaren te trotseeren, dat het zeer wel mogelijk was, dat zij elkaar niet meer zouden wederzien.

Wederzijds poogden zij elkaar door troostrijke woorden te bemoedigen, doch weldra was Sempronius genoodzaakt heen te gaan, om in de eenzaamheid zijne tranen te laten vloeien. De smart der scheiding had ook Augusta zoozeer overmand, dat zij bewusteloos nederzonk in de armen der slavinnen, welke men te harer verzorging geroepen had.

Eerst na het vertrek van den wijsgeer, die vergezeld door een talrijk gevolg van slaven en vrijgelatenen, de reis naar Rome ondernam, kwam de matrone weder tot zich zelve. Zij werd bijgestaan door hare dochter Valeria, bij wie zij instinctmatig eenigen troost zocht.

— Dierbare Valeria, ik zal hen nimmer meer in mijn armen sluiten! Sempronius en Albina zijn mij beiden ontruikt... Ach! dat de wreede goden zich vergenoegen wilden met een schat, welke ons niet zoo na aan het hart ligt. O, ware het ons gegeven een blik te werpen aan gene zijde van het graf! Mochten wij overtuigd wezen, dat het woord Elyseum geen holle klank is, geen verdichtsel behelst! Hieromtrent verkeerden wij in eene volkomene onzekerheid; vooral onze doorluchtigste wijsgeeren durven niet bevestigen, of het waarheid dan al leugen is.

En Augusta slaakte een diepen zucht.

Valeria wilde hare moeder troosten, zeggende, dat er na dit leven ongetwijfeld nog een ander is; maar ofschoon zij zelve evenals haar vader op dat punt de beroemdste schrijvers bestudeerd had, was het ware licht nog niet voor haar opgegaan.

Ook wist de jonkvrouw zeer goed, dat inderdaad de grootste gevaren haar vader bedreigden. In dit ongunstig jaargetijde immers, woei van uit de moerassen van den Tiber de vreeselijke *malaria*, welke dood en verderf in de Keizerlijke stad verspreidde.

Allen, welke te dien tijde over de vereischte middelen konden beschikken, trokken zich dan terug naar Pompeï of Herculaneum.

Nero zelf bezat een luisterrijk paleis in deze omstreken en werd gevolgd door al de grooten van Rome. De armen echter en zij, die gelijk Albina aan den openbaren dienst verbonden waren, moesten op hun post blijven. Dit zware verdriet noopte Valeria en hare moeder, aan Hygia een dubbel offer op te dragen.

Niemand dacht aan deze soort van plechtigheid, tenzij een der familieleden door de een of andere krankheid was aangetast.

Hygia namelijk was de godin der gezondheid. Moeder en dochter hoopten, dat de godin geen acht zoude slaan op de verwaarloozing, waarvan zij zoo lang het voorwerp geweest was; in hare algemeen bekende goedheid, zou zij niet nalaten Albina te genezen en Sempronius aan hare gunsten deelachtig te maken.

Alzoo gelukte het aan Valeria hare moeder eenigermate gerust te stellen, terwijl Anicetus intusschen toebereidselen voor het vertrek maakte.

Tot groot spijt van Fulvia moest ook Cecilia den tocht mede maken, evenals de oude, getrouwe slavin, die reeds zoo lang in dienst der Graccussen leefde.

Na hare bevelen gegeven te hebben, begaf zich Valeria naar het altaar van Flora, overtuigd dit gelijk immer met frissche bloemen getooid te vinden, want Cecilia, gewoon zich van deze taak met evenveel nauwgezetheid als vermaak te kwijten, was nog nooit er aan te kort geschoten.

Maar tot groote verwondering en toorn van Valeria, waren de verflenste bloemen van den vorigen dag niet door andere vervangen.

— Wat beteekent dat, Felicitas? riep zij verbolgen tot de oude, die op dat oogenblik voorbij kwam. En zij wees met den vinger op het altaar, hetwelk een voor hare oogen zoo kwetsend schouwspel opleverde. Zend mij Cecilia! Is het niet haar plicht, hier een ruiker van versch geplukte bloemen te plaatsen?

— Zekerlijk zijn hare drukke morgenbezigheden de oorzaak van dat verzuim, zeide Felicitas verschoonend.

— Moet dan het altaar onzer godin niet getooid worden, vooral als wij onder zulk eene

smart gebukt gaan? Zend onverwijld Cecilia.

Het arme meisje kwam aanstonds, bevend van schrik en meer beducht voor den toorn harer meesteres, dan voor de woede der godin, welke zij niet door vergetelheid, maar door opzet veronachtzaamd had.

Hare ontsteltenis was zoo hevig, dat Valeria haar niet durfde beknorren, gelijk zij voornemens was.

— Ik geloof, Cecilia, dat gij uw misslag in ziet en dat gij er spijt over gevoelt. Wellicht zal onze genadige godin Flora u voor dit maal vergeven; laat zulks echter niet meer gebeuren, of ik...

Valeria voleindigde niet, doch de blik, welke uit hare vurige oogen straalde, hield eene bedreiging in en deed hare slavin over het geheele lichaam sidderen.

— Ga thans in den tuin andere bloemen plukken, terwijl ik zelf intusschen de verflenste zal wegnemen.

Zoo sprekende knielde de trotsche patrische neder, om ook slechts het geringste te doen verdwijnen, wat het marmer konde bezoedelen.

Cecilia haastte zich, de eerste bloemen te plukken, welke haar onder de hand kwamen, zonder zich te bekreunen over het doel, waartoe hare meesteres ze bestemde. In de tranen badend sloeg het arme meisje de oogen op naar den reinen morgenhemel.

— Wat heb ik gedaan, zeide zij, ik heb den grooten God beleedigd door deze bloemen te plukken, welke zekerlijk het beeld van Flora moeten sieren; zal Hij te dier oorzaak mijnen broeder zijn machtigen bijstand niet weigeren?

In haar angst, slaakte zij een smartelijken zucht.

Weldra echter moest zij zich overwinnen, want zij wist, dat hare meesteres haar onder den perystilus wachtte. In aller haast maakte zij een ruiker en spoedde zich vervolgens naar huis.

Toen Valeria de slavin bemerkte, fronsde zij de wenkbrauwen... en sprak driftig:

— Gij zijt dezen morgen wel zorgeloos, Cecilia. Gij hebt niet een enkele bloem mede-

gebracht, waardig aan onze godin te worden geofferd.

Een donkerrood overtoog het gelaat van de arme Cecilia, die zich wel wachtte, een woord tegen te spreken.

Eerst toen zij de jonkvrouw in het vormen van een bloemtuil behulpzaam moest zijn, gaf zij zich rekenschap van hare handeling, welke zij geneigd was voor eene heiligschenis aan te zien.

— Ik geloof, dat het goed is, dat gij met ons naar Delphi vertrekt; als gij tehuis bleeft, zoudt gij wellicht niet alleen het altaar van Flora verwaarloozen, doch tevens de huisgoden aan de vergetelheid prijsgeven, vervolgde de dochter van den wijsgeer, op scherpen toon.

Cecilia hoorde nu voor de eerste maal over de aanstaande reis spreken, want Fulvia had haar met opzet de bevelen van Valeria niet medegedeeld.

Tevens vernam zij met vreugde, dat men den tocht in het gezelschap der Romeinsche gezanten zoude maken. Eene stille hoop vervulde het hart der jeudige slavin, dat zij misschien iets van haar beminden broeder zoude vernemen.

Zij maakte Felicitas deelgenoot van die hoop; eene kleine lichtstraal in het treurige duister, waarin zulk eene droevige samenloop van omstandigheden haar gehuld had.

— Ik vrees, antwoordde de oude, dat het u niet meer gegeven zal zijn, uw broeder weder te zien.

Cecilia verbleekte, doch slechts toegevend aan hare liefde voor Lucius, hernam zij:

— En waarom niet? Meent gij dan, dat de groote God wegens het door mij begane vergrijp op mij vertoornd is, dat Hij mij nimmer meer zal toestaan, mijn broeder te omhelzen?

— Zwijg, kind! De goden bekreunen zich niet om de ongelukken van slaven.

— Ja, de goden van den Olympus; maar de groote God, die hemel en aarde geschapen heeft, de Heer van alle menschen, slaven en vrijen, Deze waakt over mijn armen Lucius. Felicitas zette groote oogen op.

— Wat zegt gij daar, Cecilia? Er is geen

God, arm genoeg om zich met slaven bezig te houden.

— Neen, de God, waarover ik spreek, is niet arm. Hij is rijk en heeft ons dermate bemind, dat Hij zijn Zoon Jesus-Christus naar de aarde zond, om voor ons heil een smadelijken dood te sterven.

Ten toppunt van verbazing greep de oude hare gezellin bij de handen en zeide met eene van verontwaardiging trillende stem:

— Weet gij wel, wat gij daar zegt, kind? Waar hebt gij die vervloekte Nazareners aanhoord, de goddeloozen, die beweren, dat er geene goden zijn?

— Gij vergist u: als de grijsaard, welke op de markt predikt, een dier Nazareners is, dan zijn zij niet zoo boos; geenszins beweert hij, dat er geen God is, doch spreekt daarentegen van een God, grooter dan Jupiter, beter dan Juno en Pallas-Athene.

— En hebt gij naar dien ouden Nazarener geluisterd? Thans begrijp ik de zaak zeer goed: gij hebt moedwillig het standbeeld van Flora veronachtzaamd, en zijt dus in dit opzicht reeds eene volgeling van die verachtelijke sekte. O! ongelukkig, rampzalig kind! Il sid-

der bij de gedachte aan hetgeen u wedervaren zoude, als onze meesteres Valeria het te weten kwam.

Cecilia werd bleek als een lijk, maar verloor nochtans den moed niet geheel en al.

— Mijne meesteres zal niet zoo hevig op mij vertoornd wezen, als zij weet, dat het de God der slaven is...

— Vertoornd, kind? Gij kent Valeria niet, als gij meent, dat zij ooit eenig vergriep tegen den eerbied, aan de goden verschuldigd, vergeeft. Vergeet alles, wat gij op de markt hebt gehoord. Dit zal u des te gemakkelijker vallen, daar gij gedurende langen tijd afwezig zult zijn. Die reis naar Delphi zal u ter hulp komen; ik beloof u, alles geheim te houden, hetgeen zeer wel mogelijk is, als gij er niets van aan de booze Fulvia zegt.

— Ik zal er niets van aan Fulvia zeggen, doch ik ben niet in staat, datgene te vergeten, wat ik heb hooren verkondigen. Felicitas, voegde zij er weenend bij, ik heb dien grooten God voor mijn broeder gebeden en weet zeker, dat Hij mijne smeekingen niet versmaden zal.

En een zoete glimlach gleed over haar be-
traand gelaat.

HOOFDSTUK XXIV

HET ORAKEL VAN DELPHI

Augusta en Valeria, nedergezeten in eene prachtvolle draagkoets, welker zijden gordijnen haar voor de onbescheiden blikken der voetgangers verborgen, konden den vrijen loop laten aan de tranen, welke de smart afperste.

Onmiddellijk vóór de edele vrouwen bestuurde Anicetus een bronzen wagen, welks paneelen en relief de Olympische spelen voorstelden; de vrijgelatene was door Sempronius afgevaardigd en moest dus in eene équipage reizen, even luisterrijk als die zijns meesters.

Het voertuig was bespannen met vurige paarden van het edelste ras, die zich slechts met de grootste moeite in toom lieten houden. Men was wel genoodzaakt, hun gang te ver-

tragen, want de dienaren, welke den stoet openden, konden de fraaie dieren niet in vlugheid van tred evenaren.

Achter de draagkoets volgden de slavinnen, benevens twee Grieksche die zich onder de bescherming van den wijsgeer gesteld en aangeboden hadden, Augusta te vergezellen ten einde haar de beste wegen aan te wijzen.

De stoet richtte zich naar de poort van Marathon en trok door de schoonste straten van Athene.

Het ging slechts langzaam vooruit, want in weerwil van hun ijver waren de dienaren herhaalde malen genoodzaakt op zijde te gaan, om den vrijen doortocht te laten aan een jeug-

digen Griek, die met veel bevalligheid als een Phoebus zijn wagen mende.

Eindelijk maakte men halt voor den tempel der Fortuin, waar Anicetus uitsteeg, om eene hoeveelheid wierook te storten op den geheiligden drievoet. Op deze wijze hoopte Augusta zich van de gunst der blinde godin te verzekeren en aldus tot den goeden uitslag der reis mede te werken.

Nadat men zich van deze taak gekwetend had, vervolgde de karavaan haar weg. Men trok voorbij keurig versierde magazijnen en ruischende fonteinen, welker kristalhelder water de zomerhitte matigde.

Onophoudelijk kruiste de stoet rijk gekleede leegloopers, en slaven, die groote bronzen bekkens op het hoofd droegen. Vooral het gezicht der heerlijke, met talloze marmeren standbeelden versierde tuinen, deed de stemming van Cecilia immer droeviger worden.

Ach! indien het haar mogelijk geweest was, de herinneringen aan het verleden uit haar geest te bannen, dan ware zij even gelukkig geweest als Fulvia, want een Griek wordt op onwederstaanbare wijze door den indruk van zooveel pracht, van zooveel weelde medegesleept.

Eenige oogenblikken daarna bereikte men de groote heirbaan en kon men dus den gang versnellen. Het schouwspel, dat zich toen aan de oogen der reizigers ontrolde, was nog altijd betooverend. In de verte verhief zich trotsch de berg Hymetus, welks zijden overdekt waren met kastanjeboomen, groene eiken, cypressen en platanen, die onder dit heerlijke klimaat op de voortreffelijkste wijze tierden.

De weg was omzoomd door boschaadjes van olijf-, vijg- en granaatappelboomen, terwijl die plantenrijkdom op de bevalligste manier werd geschakeerd door liefelijke weiden, ingesloten door heggen van myrte en laurierrozen.

De standbeelden van Venus waren zeldzaam in deze landstreek. Ceres, een gersthalm in de hand houdende, was bij voorkeur de godin der landbouwers.

De herders, benevens de bijenkweekers, vereerden het afschuwelijke standbeeld van

Pan, half mensch, half geit. Pallas Athene, als de godin van het licht, en Jupiter als de vader van de goden en menschen, deelden in die eerbewijzen.

Cecilia wist dat alles en toen zij overwoog dat de groote God alle eigenschappen van de andere goden in zijn verheven Persoon vereenigde, dat Hij over al het geschapene het oppergebied voerde, was zij niet in staat, dien gedachtenloop te volgen en boog als werktuigelijk het hoofd.

Voor al aan Mercurius moest men pogen te behagen, door het opdragen van menigvuldige offers. Hem namelijk was de last opgedragen, de goden in te lichten aangaande de smeevende stervelingen; hij dus hield het lot der treurende Graccussen in zijne handen.

Mercurius sprak door den mond der groote pythea of waarzegster; en daar geen der goden wegens zijne waarheidsliefde bekend was, konde hij lichtelijk een valsch antwoord geven, als men hem niet bij voorbaat in een goede luim bracht. Hierom dan ook deed Augusta door Anicetus wierook branden in de voornaamste tempels van dien god.

De Romeinsche karavaan sloot zich weldra aan bij de familie van Sempronius. Na een moeilijken marsch van twee dagen doemde in het verschiert de tempel van Venus op, welke den kruin van den Acro-Corinthe, ongeveer duizend voet boven de oppervlakte der zee, bekroonde.

De reizigers zouden te Corinthe een dag halt houden, terwijl de afgezanten hunne zending vervulden. Na deze korte rust evenwel moest men onverwijld den tocht naar Delphi vervolgen.

Corinthe leverde een vrij schrille tegenstelling op met het Oog van Griekenland; de eerste stad was een stapelplaats van den handel, de tweede daarentegen een oord, waar wetenschappen en kunsten op den hoogsten trap van bloei stonden. Neptunus vervulde te Corinthe de plaats van Pallas, en toch had men aan deze godin op het groote marktplein een standbeeld opgericht, bijna even schoon als dat van den Acropolis.

De tempels waren er noch minder in getal,

noch minder luisterrijk. Daarenboven zag men langs de heirbaan eene lange rij van standbeelden en busten, welke de voornaamste overwinnaars der Istmische spelen voorstelden. Deze openbare gemakkelikheden werden jaarlijks herhaald en lokten duizenden bezoekers naar deze stad van weelde en genoeg.

Dit alles echter had geen aantrekkelijkheid voor onze reizigers. Zij koesterden den vurigen wensch, spoedig de plaats te bereiken, waar, naar zij hoopten, hun de zoetste vertroosting wachtte.

Natuurlijk moest het gezantschap van keizer Nero, dat het orakel zou raadplegen over den ophanden zijnden oorlog, voorgaan. Mercurius evenwel had van zijne goede gezindheid doen blijken, en dus konden zij met recht gelooven, dat men hun geduld op eene niet al te scherpe proef zou stellen.

Eindelijk toch brak de dag aan waarop men het orakel zoude raadplegen. De geheele familie begaf zich naar den tempel en wachtte ingetogen het geheiligd antwoord af, dat Anicetus, die zich met den priester in verbinding had gesteld, haar zoude brengen.

De god verbrak de stilte, maar zijne woorden waren zoo onduidelijk, zoo dubbelzinnig, dat zij niet bij machte waren den angst, welke de harten der Graccussen bekleemde, te verdrijven. De godspraak luidde: « De maaier plukt geene bloemen, docht treft met zijne zeis slechts rijpe aren ».

Tevergeefs poogde men eene meer duidelijke verklaring aan het orakel te ontlokken, en na verloop van eene week sloeg de karavaan den weg naar Corinthe weder in. In de nabijheid dier stad werd Cecilia ongesteld.

De ziekte verergerde in die mate, dat men het raadzaam oordeelde, haar onder de zorgen van Felicitas achter te laten. Anicetus bezorgde haar een onderkomen in een der nederigste wijken der stad, want het leven te Corinthe was destijds zoo, dat eene aanzienlijke fortuin nauwelijks de daartoe vereischte middelen kon verschaffen.

Vandaar het bekende spreekwoord: « Het

is niet iedereen gegeven, naar Corinthe te gaan ».

Ook was het voor Anicetus niet gemakkelijk, iemand te vinden, die bereid was, twee slavinnen onder zijn dak te herbergen. Eindelijk had eene arme weduwe, die met het verwaardigen van grove kleederen een hard stuk brood verdiende, zich geneigd verklaard, Cecilia en hare verzorgster bij zich te ontvangen.

Het huis der Corinthische weduwe verschildte veel van dat eens praticiërs te Athene. De kleine woning was saamgesteld uit eene nauwe vestibule en twee slaapvertrekjes. Felicitas zag spoedig, dat haar zelfs de meest onmisbare meubelen zouden ontbreken.

In het midden der vestibule bevond zich het *impluvium*, het bekken, waarin men den regen opving; overigens genoot men van uit den engen voorhof het vrij uitzicht op den heerlijk blauwen hemel, en in dit opzicht stemde deze nederige woon met die van een door Fortuna bevoorrechte overeen.

Men aanschouwde er evenwel noch schilderstukken, noch standbeelden, noch iets, dat van den eeredienst der goden getuigenis aflegde. Tevergeefs doorzocht de oude slavin alle hoeken; vestibule en slaapvertrekjes waren van alles ontbloot, wat ook slechts eenigermate in betrekking stond met de huisgoden, Venus of Juno.

Des nachts, toen zij alleen waren, maakte Felicitas hare jeugdige gezellin deelgenoot van hare bevinding. Een en ander was voor haar een bewijs van het atheïsme, waarover zij reeds gesproken had.

— Cecilia, vroeg zij, is het niet pijnlijk te denken, dat zich in deze woning niet één beeld van onze Juno, de koningin des hemels, de godin der gehuwde vrouwen bevindt?

— Misschien, antwoordde de zieke uitgeput van vermoeienis, aanbidt deze vrouw niet dezelfde goden als wij...

— Onze goden niet aanbidden! Gij gelooft toch zeker niet, dat zij het bestaan der godheden loochent, dat zij tot de sekte der Nazarenen behoort?

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

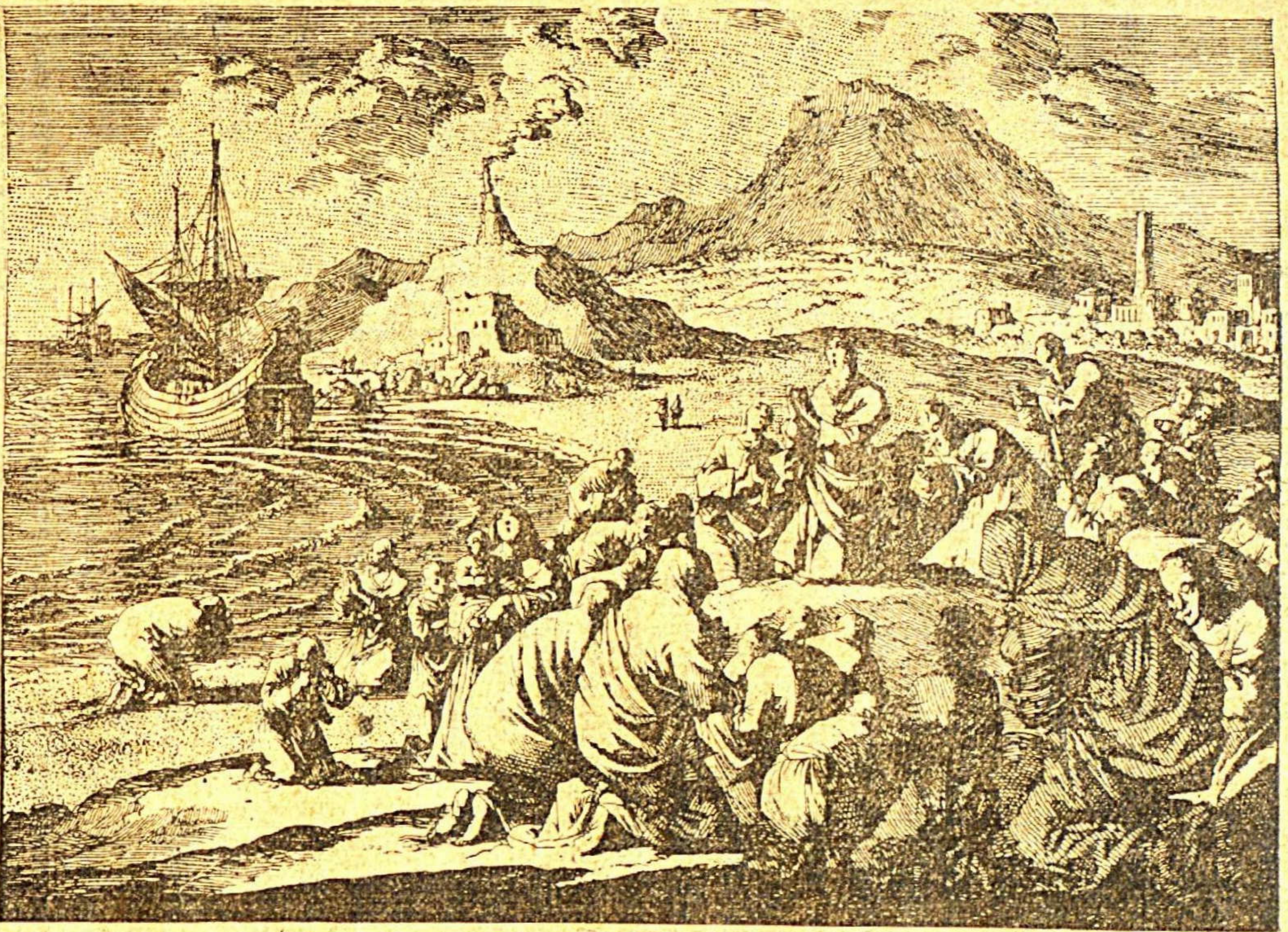
DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

dat hij zelfs niet meer wist, tot welken prijs zijne druiven en zijn honing te verkoopen.

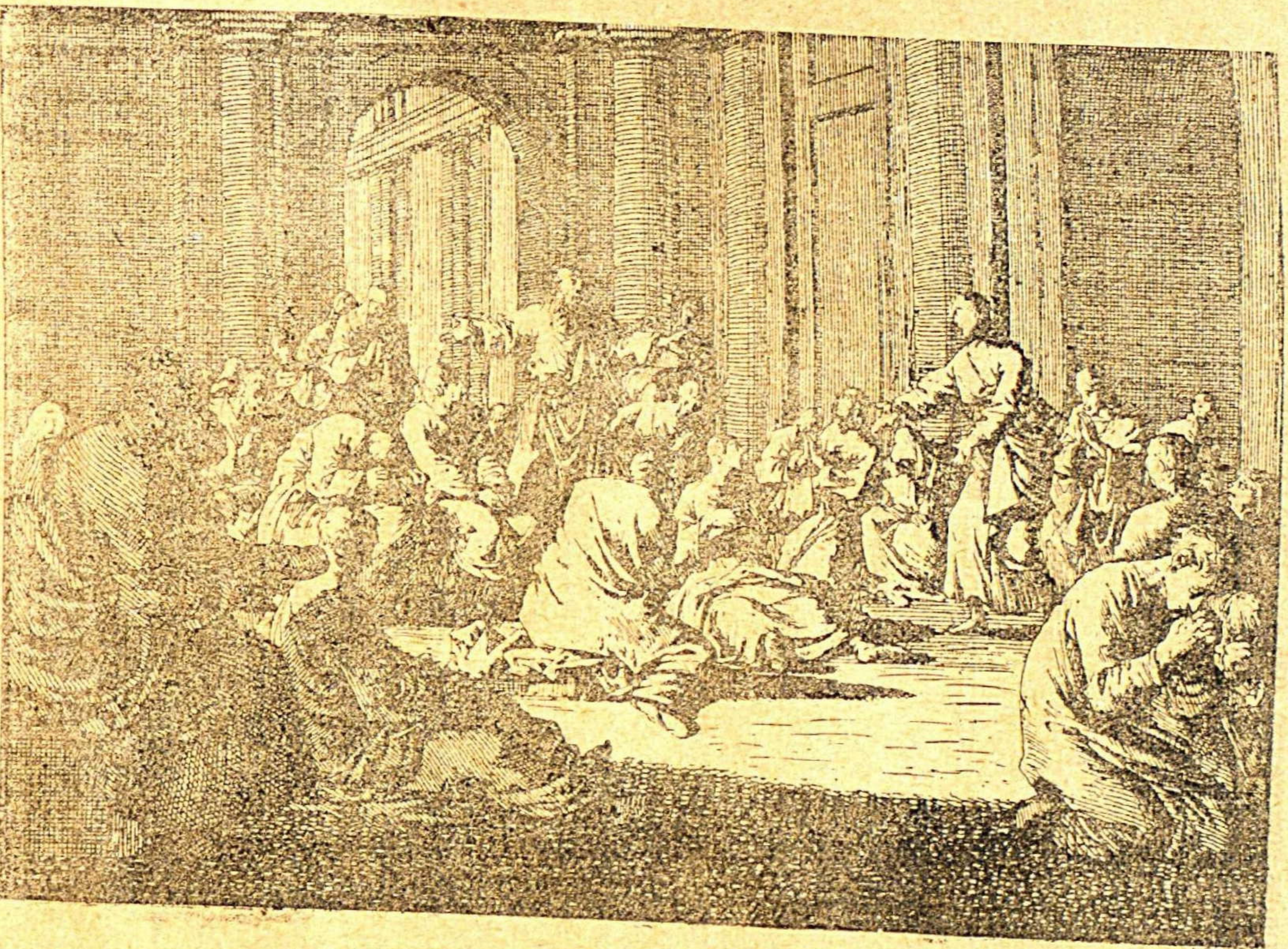
Lucius, die wist, dat de grijsaard veel van een buurpraatje hield, bekreunde zich in den aanvang niet het minst om zijn gaan en komen.

De H. Paulus, landt te Tyrus, na een hevigen zeestorm, aan en dankt den Heer.

Den dag evenwel, welke op dien van Junia's vertrek volgde, had hij vóór den gewonen tijd zijne waren aan den man gebracht, en daarom begon hij de markt op en neder te loopen, in de hoop datgene te ontdekken, wat Arnobios in zoo hooge mate belang inhoezende.

Alvorens heen te gaan, strekte zij de hand uit naar Arnobios en vroeg :
— Lucius, zijt gij de slaaf van dien grijsaard ?
— Neen, hij is de echtgenoot van onze Juria en heeft mij edelmoedig

Godsdienstige oefening in de kerk der eerste Christenen.

onder zijn dak geberbergd. Het gelukte mij te Rome aan de slavenketenen te ontsnappen, zoodat ik u naar Athene volgen kon. Thans, nu wij hereenigd zijn, zal ik alles in het werk stellen om uwe vrijheid te verwerven, eindigde de knaap met een zoet vertrouwen.

De keizerin, de edele, reine vrouw verborg haar gelaat in beide handen en snikte luid.

— Vaarwel! klonk het haar zachtjes van achter de laurierboomen tegen.

Een geruisch als van de vleugelslag eens vogels liet zich hooren, Christina was tusschen de weelderige planten verdwenen,

.... en, de keizerin weende.

